

עמדות מורים מהמגזר הדתי והחרדי שילוב תקשוב במקצועות הקודש (פוסטר)

גילה לוי עצמון	חיה קסטיאל-חי	דבורה לאה בורשטיין
המרכז ללימודים אקדמיים	המרכז ללימודים אקדמיים	המרכז ללימודים אקדמיים
gila_la@mia.ac.il	chaya.castiel@gmail.com	dubursh@gmail.com

Religious Teachers Attitudes Toward Integration of ICT in Sacred Subjects (Poster)

Dvora Lea Burshtein	Chaya Castiel-Hai	Gila Levi Atzmon
The College for Academic Studies	The College for Academic Studies	The College for Academic Studies

Abstract

"Modernism vs. tradition" conflict raises many dilemmas when it comes to technology integration in sacred subjects teaching, as it may impact skills and values which are critical part of such subjects. In this research, the attitude of religious teachers in regard of this conflict was examined.

It found out that underestimation of technology contribution to pedagogy together with deficit of technical knowledge and support is the main reason for poor ICT in education, but not as a result of sacred subject nature.

Keywords: sacred subjects, conflict, underestimation.

תקציר

בעידן בו הטכנולוגיה דומיננטית ברוב תחומי החיים, גם שדה החינוך משתנה בהתאמה. המודעות לשילוב תקשוב בהוראה מחלחלת אט אט והרפורמות החינוכיות השונות המוצעות בזו אחר זו מעידות על כך (הענן החינוכי 2017; ברנשטוק וכהן, 2014).

מגוון תדיר של השתלמויות מציע למורים להתמקצע בעוד ועוד כלים טכנולוגיים חדשים, בלימוד הפדגוגיה החדשנית ובעיקר בשילוב מיטבי של שניהם. אין ספק כי מלבד היותה של הטכנולוגיה כלי ליישום הפדגוגיה, היא מביאה בכנפיה בשורה חדשה ומשנה את אופן חשיבתם והתנהלותם של המשתמשים בה (מגן נגר, רותם, ענבל שמיר ודיין 2014). שינוי שכזה מעלה תהיות רבות לגבי התאמת תהליכים אלו לערכים ולאמונות של ציבור המורים, הלומדים והקהילה. בנוסף לאתגרים הנפוצים בשילוב התקשוב בהוראה, במגזר הדתי והחרדי קיים היבט ייחודי בשילוב התקשוב בהוראת מקצועות הקודש: מסורת למול מודרניזציה (שוורץ, 2002).

מחקר זה בחן עמדות מורים מהמגזר הדתי והחרדי כלפי שילוב תקשוב בהוראת מקצועות הקודש. מטרת המחקר התמקדה בשאלה האם ישנה התייחסות מיוחדת בקרב מורים מהמגזר הדתי והחרדי כלפי שילוב שכוה והאם מורגשת התנגשות בין הערכים המסורתיים לשימוש בטכנולוגיה. המחקר נעשה במסגרת השלמת חובות גמר לתואר שני בהתמחות תקשוב ולמידה במרכז ללימודים אקדמיים והשאלון הופץ בקהילות מורים מקוונות. לשאלון ענו מאה מורים

ומורות מהמגזר הדתי (32%) והחרדי (68%) מכל רחבי הארץ, רובם מלמדים בבית ספר יסודי (71%), מרביתם נשים (84%) בגילאי 20-40.

רוב המשיבים הראו יחס חיובי מאוד לשילוב תקשוב במקצועות הקודש בשימושים הבסיסיים כגון גיוון דרכי ההוראה (85%), המחשה ויזואלית (80%) והגברת עניין (74%). שימושים הדורשים ידע פדגוגי או קידום מיומנויות המאה ה-21 זכו לאחוזי תמיכה נמוכים יותר של כמחצית מהמשיבים. בנוסף נמצא כי למרות ייחסם החיובי מאוד לשילוב התקשוב, מתקשים המורים ליישם שילוב טכנולוגיות במקצועות הקודש. לדוגמה: 55% עושים שימוש בהמחשה ויזואלית מתקשבת ורק כשליש עושים שימוש בכלים מתקשבים לקידום הלמידה השיתופית. בנייתו יישום השילוב של תקשוב במקצועות הקודש לפי מודל SAMR (Puentedura, 2010) נמצא שימוש נמוך יותר ברמות טרנספורמציה והגדרה מחדש לעומת שימוש ברמות הגברה ותחליף.

נתון מעניין נוסף הוא תפיסתם של רוב המורים את חוסר הידע הטכנולוגי ובעיות תמיכה ותשתית כחסם העיקרי לשילוב התקשוב בשיעוריהם. רק כמחציתם סברו כי ידע פדגוגי מתאים מקדם שילוב זה. מממצאים אלו ניתן להסיק על קושי בהבנת תרומתה הפדגוגית האפשרית של הטכנולוגיה לתהליכי הוראה ולמידה, הנובע ככל הנראה מחוסר בהדרכה מתאימה. יוצא, כי אין יחס מיוחד בעמדות מורים מהמגזר הדתי והחרדי לגבי שילוב תקשוב ב"מקצועות קודש" על פני "מקצועות החול" וכי קיים צורך בהדרכה נכונה ומקצועית לשילוב מתאים של טכנולוגיות בהוראה ולמידה.

מילות מפתח: מגזר הדתי והחרדי, מקצועות קודש, מודרניזציה, ידע פדגוגי.

מקורות

ברנשטוק, ג' וכהן, ג' (2014). הקשר בין שליטת מורים במיומנויות תקשוב לבין מוכנותם לשינוי – תכנית התקשוב הלאומית. בתוך: י' עשת-אלקלעי, א' כספי, נ' גרי, י' קלמן, ו' זילבר-ורוד, י' יאיר (עורכים). **האדם הלומד בעידן הטכנולוגי, ספר כנס צ'ייס למחקרי טכנולוגיות למידה: 2014**. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 64-70.

הענן החינוכי, משרד החינוך. תכנית התקשוב. אוחר ב-19 ספטמבר 2017 מ: <http://sites.education.gov.il/cloud/home/tikshuv/Pages/tikshuv.aspx>

מגן נגר נ', רותם א', ענבל שמיר ת', דיין ר' (2014). השפעת תכנית התקשוב הלאומית על השינויים בעבודת המורים. בתוך י' עשת-אלקלעי, א' כספי, נ' גרי, י' קלמן, ו' זילבר-ורוד, י' יאיר (עורכים) **האדם הלומד בעידן הטכנולוגיה** (עמ' 104-111). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

שוורץ, י' (2002). הוראת תורה שבעל פה. חיבור לשם קבלת תואר ד"ר לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית: ירושלים. אוחר בתאריך 15 לאוקטובר 2017 מ: <http://www.daat.ac.il/daat/toshba/horaat/tohen-2.htm>

Puentedura, R. (2010). SAMR and TPCK: Intro to advanced practice. Retrieved on July 26, 2017 from http://www.hippasus.com/rpweblog/archives/2014/12/11/SAMRandTPCK_HandsOnApproachClassroomPractice.pdf